

**ZESPÓŁ SZKÓŁ nr 2
w OSTROWI MAZOWIECKIEJ**

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
NAUCZYCIELI
I INNYCH PRACOWNIKÓW
SZKOŁY W SYTUACJACH
TRUDNYCH I KRYZYSOWYCH**

Spis procedur

I. PROCEDURY INTERWENCYJNE WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM I DEMORALIZACJĄ

1. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji. .... str. 5
2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (pracownik szkoły) podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. .... str. 6
3. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki. str.7
4. Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia palenia tytoniu lub papierosów elektronicznych przez ucznia na terenie szkoły. ....str. 8
5. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk. ....str. 8
6. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie niebezpieczne narzędzia, przedmioty lub substancję przypominającą narkotyk..str. 8
7. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole... str. 9
8. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia .....str. 10
9. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.....str. 10
10. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.....str. 11

II. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESJI UCZNIA, NIEKULTURALNEGO ZACHOWANIA, ZABURZANIA TOKU LEKCJI LUB ZAISTNIENIA PRZEMOCY

1. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze .....str. 13
2. Procedura postępowania w sprawach spornych (konfliktowych) .....str. 14
3. Procedura postępowania w przypadku agresji słownej ucznia .....str. 14

4. Procedura postępowania nauczyciela, w przypadku wystąpienia sytuacji przemocowej między uczniami. .... str. 15
5. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej pracownika szkoły.....str. 15
6. Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji...str. 16
7. Procedura postępowania w przypadku korzystania przez ucznia z telefonu komórkowego oraz innych nośników dźwięku i obrazu w czasie zajęć lekcyjnych. ....str. 16
8. Procedura postępowania wobec sprawcy/ofiary cyberprzemocy. ....str. 17
9. Procedura reagowania w przypadku naruszenia prywatności, nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.....str. 18
10. Procedura reagowania w przypadku zagrożenia dla zdrowia uczniów w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu.....str. 19
11. Procedura postępowania szkoły w sytuacji krzywdzenia dziecka w rodzinie. .... str. 20

III. PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA KRADZIEŻY I NISZCZENIA MIENIA

1. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży na terenie szkoły.....str. 21
2. Procedura postępowania w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia mienia szkolnego przez ucznia .....str. 21

IV. PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIĄ, NAGŁEGO ZACHOROWANIA I KONIECZNOŚCI UDZIELENIA PIERWSZEJ POMOCY

1. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia, nie wymagającego interwencji lekarza (powierzchnowe zranienie, stłuczenie, itp.)..... str.22
2. Procedura udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej. .... str. 23
3. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia u ucznia ataku padaczki str.23

4. Procedura postępowania w przypadku samookaleczenia przez ucznia .....str. 24
5. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym. str.25
6. Procedura postępowania w przypadku zaistnienia próby samobójczej. .... str. 25

**V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCZENNICY
CIEŻARNEJ.....STR. 27**

**VI. PROCEDURY INTERWENCYJNE DOTYCZĄCE NIESPEŁNIANIA
OBOWIĄZKU SZKOLNEGO, ZWALNIANIA I ODBIERANIA UCZNIĄ ZE
SZKOŁY ORAZ SAMOWOLNEGO OPUSZCZANIA TERENU SZKOŁY
PRZEZ UCZNIĄ PODCZAS ZAJĘĆ SZKOLNYCH**

1. Procedura postępowania dotycząca nierealizowania obowiązku szkolnego. .... .str. 29
2. Procedura zwalniania ucznia oraz usprawiedliwiania nieobecności i spóźnień. .... .str. 30
3. Procedura postępowania w sytuacji samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia...str. 31
4. Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia terenu szkoły podczas zajęć i przerw międzylekcyjnych.....str. 31

**VII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO
ZAGROŻENIA .....STR. 33**

I. PROCEDURY INTERWENCYJNE WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM I DEMORALIZACJĄ

1) Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy, sporządza notatkę z uzyskanych informacji.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i wspólnie planują odpowiednie działania wobec ucznia.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Wspólnie z pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności.
4. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązują ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej wychowawca i pedagog mogą zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udziału w odpowiednich dla niego zajęciach. Uczeń otrzymuje karę wynikającą ze Statutu Szkoły.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
6. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, rozmowa z uczniem, spotkania z pedagogiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

2) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (pracownik szkoły) podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie, pozostawiając go pod opieką osoby dorosłej (pielęgniarki, innego nauczyciela lub pracownika szkoły).
2. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i pedagoga, sporządza notatkę służbową.
3. O zdarzeniu powinna także zostać poinformowana pielęgniarka szkolna, która w razie konieczności wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia oraz ewentualnego udzielenia pomocy medycznej.
4. Wychowawca lub pedagog zawiadamia o zaistniałym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły.
5. W przypadku niemożności skontaktowania się z rodzicami (opiekunami prawnymi), uczeń pozostaje pod opieką pielęgniarki, pedagoga szkolnego lub innego pracownika szkoły do końca urzędowania sekretariatu.
6. W przypadku braku kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami) dziecka do momentu końca pracy sekretariatu szkoły pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia najbliższą Policję.
7. Gdy rodzic (opiekun prawny) odmówi odebrania dziecka lub przybędzie do szkoły w stanie nietrzeźwym, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia lub do przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji, decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
8. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, odmawia przyścia do szkoły lub gdy uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia lub zagraża życiu albo zdrowiu innych osób.

9. W każdym przypadku, gdy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych na terenie szkoły, pedagog powiadamia pisemnie Policję i Sąd Rodzinny.
10. Wychowawca dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę z ustaleń.
11. W przypadku potwierdzenia się podejrzeń co do ucznia, uczeń zostaje ukarany karą wynikającą ze Statutu Szkoły.

3) Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki.

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty uczniów - będących uczestnikami wycieczki, ale ze względu na bezpieczeństwo pozostawia go pod opieką osoby dorosłej.
2. W razie potrzeby, osoby przejmujące opiekę nad uczniem wzywają lekarza w celu ewentualnego udzielania pomocy medycznej.
3. Kierownik wycieczki powiadamia dyrektora szkoły i rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji.
4. Jeżeli uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, kierownik wycieczki wzywa policję.
5. Rodzice (opiekunowie) są zobowiązani do odbioru dziecka w sytuacjach kryzysowych na własny koszt, zgodnie z podpisaną deklaracją.
6. Gdy rodzic (prawny opiekun) odmówi odebrania dziecka, lub przybędzie po dziecko w stanie nietrzeźwym o przewiezieniu ucznia do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia, w porozumieniu z kierownikiem wycieczki.
7. Zdarzenie zostaje udokumentowane przez kierownika wycieczki poprzez sporządzenie notatki służbowej.
8. W przypadku braku kontaktu z rodzicem bezzwłocznie powiadamia się policję.
9. W przypadku potwierdzenia się podejrzeń co do ucznia, uczeń zostaje ukarany karą wynikającą ze Statutu Szkoły.

4) Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia palenia tytoniu lub papierosów elektronicznych przez ucznia na terenie szkoły.

1. Nauczyciel nakazuje uczniowi zwrot papierosów i informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy lub pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym.
3. W przypadku odmowy oddania przez ucznia papierosów, wychowawca natychmiast wzywa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia do szkoły.
4. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami.
5. Jeśli sytuacja powtarza się stosuje się odpowiednio kary przewidziane w Statucie Szkoły.

5) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (*o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych*), ustalić do kogo należy znaleziona substancja.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i pedagoga, którzy wzywają Policję.
3. Po przyjeździe Policji nauczyciel niezwłocznie przekazuje funkcjonariuszom zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Nauczyciel dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę służbową.

6) Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie niebezpieczne narzędzia, przedmioty lub substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) żąda od ucznia przekazania mu niebezpiecznego przedmiotu lub substancji oraz pokazania zawartości torby szkolnej, kieszeni własnej odzieży i podejmuje działania zmierzające do ich zabezpieczenia.

2. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
3. Nauczyciel o zdarzeniu natychmiast powiadamia wychowawcę i pedagoga szkolnego, którzy informują rodziców (opiekunów) ucznia, wzywają ich do szkoły i jeżeli jest to prawnie możliwe, oddają przedmiot i sporządzają notatkę służbową.
4. W przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania niebezpiecznego przedmiotu lub substancji, wychowawca wzywa natychmiast rodziców (opiekunów) do szkoły, a jeśli jest to niemożliwe Policję.
5. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to substancja psychoaktywna, pedagog lub wychowawca wzywa Policję i rodziców (opiekunów) ucznia.
6. W przypadku potwierdzenia się podejrzeń co do ucznia, uczeń zostaje ukarany karą wynikającą ze Statutu Szkoły.

7) Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska:

1. W pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia powiadomiony jest dyrektor oraz pedagog szkolny.
2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, powiadamiana jest najbliższa placówka Policji.
3. Następnie dyrektor szkoły przekazuje pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
4. Wychowawcy klas oraz pedagog szkolny podejmuje działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powiadomieni są rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz Policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
6. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).
7. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
8. Wychowawca lub pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia na temat zdarzenia.

9. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem.
10. Uczeń zostaje ukarany karą przewidzianą w Statucie Szkoły.

8) Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie lub w szkole o zaistniałym zdarzeniu powiadamiany jest dyrektor szkoły oraz administrator sieci.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły przekazuje informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Wychowawca klasy i pedagog szkolny podejmuje działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
5. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
6. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

9) Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.

1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie zawiadamia o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
3. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.

4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
5. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmówią współpracy lub nie stawią się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
6. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
7. Dyrektor szkoły powiadamia Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
8. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
9. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

10) Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powiadamia wychowawcę klasy i/lub pedagoga szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
3. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje

o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.

4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim
5. Wychowawca wzywa rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadza rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustala z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
  - W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję - Wydział ds. Nieletnich.
6. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.
7. Uczeń dopuszczający się w/w zachowań zostaje ukarany karą przewidzianą w Statucie Szkoły.

II. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESJI UCZNIĄ, NIEKULTURALNEGO ZACHOWANIA, ZABURZANIA TOKU LEKCJI LUB ZAISTNIENIA PRZEMOCY

1) Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.

1. Wychowawca po pojawieniu się trudności wychowawczych z uczniem przeprowadza ponowną, wnikliwą diagnozę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia.
2. W stosunku do ucznia sprawiającego problemy wychowawcze, wychowawca podejmuje następujące działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania jego problemów szkolnych ucznia:
  - we współpracy z pedagogiem przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych i emocjonalnych ucznia oraz planuje tok postępowania z wychowankiem,
  - informuje rodziców (prawnych opiekunów) dziecka o istniejących trudnościach i zapoznaje ich z działaniami jakie zostaną podjęte w szkole w stosunku do ucznia jednocześnie zobowiązując rodziców do rzetelnej współpracy,
  - w przypadku utrzymujących się trudności z uczniem, nauczyciel inicjuje spotkania z członkami zespołu wychowawczego i zespołu nauczycieli uczących w danej klasie celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych,
  - po przeanalizowaniu sytuacji wychowawca może zasugerować przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia,
  - na spotkaniu Rady Pedagogicznej lub zespołu nauczycieli uczących w klasie, wychowawca szczegółowo zapoznaje grono nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe działania oraz stan faktyczny na dany dzień. Rada Pedagogiczna ustala dalszy tok postępowania z uczniem.
3. W stosunku do ucznia, którego postępowanie nie ulega poprawie mimo podjętych działań pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia Sąd Rodzinny.
4. W przypadku gdy Sąd Rodzinny zastosował środek zaradczy wobec ucznia w postaci nadzoru kuratorskiego o zachowaniu ucznia na bieżąco informowany jest kurator.

2) Procedura postępowania w sprawach spornych (konfliktowych).

1. Konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy rozstrzyga wychowawca klasy. Pomocą służy mu pedagog szkolny. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
2. Konflikt między uczniami z różnych klas rozstrzyga pedagog szkolny we współpracy z wychowawcami klas. W sytuacjach długotrwałego i ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
3. Konflikt między uczniem i nauczycielem rozstrzyga pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą ucznia. W sytuacjach długotrwałego i ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym proszeni są rodzice ucznia oraz dyrektor szkoły.

3) Procedura postępowania w przypadku agresji słownej ucznia.

1. Nauczyciel bądź pracownik szkoły, będący świadkiem agresji słownej zobowiązany jest do natychmiastowej, stanowczej reakcji słownej na zaistniałą sytuację:
  - reaguje słownie na zachowanie ucznia i powstrzymuje dalszą agresję słowną,
  - wyjaśnia z uczniem zaistniałą sytuację,
  - zgłasza fakt do wychowawcy lub pedagoga szkolnego,
  - notuje zaistniałe wydarzenie w dzienniku lekcyjnym, sporządza notatkę służbową.
2. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem (lub uczniami) biorącymi udział w zachowaniu agresywnym, celem ustalenia przyczyn zdarzenia.
3. Wychowawca informuje sprawców agresji słownej o konsekwencjach takiego zachowania oraz powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji.
4. W przypadku powtarzających się aktów agresji słownej lub pojawiającego się nasilenia przejawów agresji słownej u ucznia wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców (prawnych opiekunów) ucznia. Zobowiązuje rodziców do podjęcia odpowiednich działań wychowawczych.
5. W przypadku agresji słownej skierowanej do nauczyciela lub innych pracowników szkoły pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły zobowiązany jest do podjęcia działań zgodnie z procedurą postępowania w przypadku naruszenia godności pracownika szkoły.
6. Uczeń zostaje ukarany karą wynikającą ze Statutu Szkoły.

4) Procedura postępowania nauczyciela, w przypadku wystąpienia sytuacji przemocowej między uczniami.

1. Nauczyciel słownie i stanowczo reaguje na zaistniałą sytuację, doprowadza do przerwania incydentu, rozdziela i odizolowuje sprawcę od ofiary.
2. W razie potrzeby jest zobowiązany do udzielenia uczniom pierwszej pomocy przedmedycznej i wezwania pielęgniarki szkolnej.
3. Nauczyciel zgłasza przypadek agresji wychowawcom uczniów, których ta sytuacja dotyczy i pedagogowi szkolnemu, sporządza notatkę służbową.
4. Wychowawcy i pedagog szkolny rozmawiają z ofiarą i sprawcą (oddzielnie) oraz ewentualnymi świadkami, w celu wyjaśnienia sytuacji.
5. Wychowawca lub pedagog szkolny informuje rodziców (prawnych opiekunów) uczniów o zdarzeniu, poucza rodziców ofiary o możliwości złożenia zawiadomienia na policji.
6. Jeżeli doszło do naruszenia godności ucznia, jego nietykalności cielesnej lub zachodzi podejrzenie popełnienia czynu karalnego, pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły informuje policję lub/i Sąd Rodzinny.
7. Wobec uczniów stosujących przemoc stosuje się kary wynikające ze Statutu Szkoły.

5) Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej pracownika szkoły.

1. W przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciel lub inny pracownik informuje o zdarzeniu pedagoga lub dyrektora szkoły i sporządza notatkę opisującą zdarzenie.
2. Pedagog ustala przebieg zajścia i świadków zdarzenia, przeprowadza z nimi rozmowę.
3. Pedagog wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.
4. Zawiadomienie Policji odbywa się na wniosek poszkodowanego pracownika szkoły (*nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny Dz.U.Nr 88, poz.553, z późn. zm.*).
5. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora) nauczyciel/pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu policję.
6. Uczeń otrzymuje karę wynikającą ze Statutu Szkoły.

6) Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia upomina słownie ucznia, przeprowadza z nim rozmowę, a w przypadku braku reakcji, informuje o zachowaniu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia osobiście lub wpisując odpowiednią notatkę do dzienniczka lub zeszytu przedmiotowego. Na kolejnej lekcji kontroluje fakt zapoznania się rodzica z notatką.
2. Nauczyciel po przeprowadzonych zajęciach informuje o zdarzeniu wychowawcę i sporządza odpowiednią notatkę w klasowym zeszycie zachowania.
3. W sytuacji wymagającej natychmiastowej interwencji innych osób nauczyciel powiadamia wychowawcę lub pedagoga szkolnego poprzez skierowanie do pokoju nauczycielskiego lub gabinetu pedagoga ucznia z klasy.
4. Korzystając z pomocy przybyłej osoby nauczyciel prowadzący lekcję przekazuje ucznia pod opiekę wychowawcy lub pedagoga.
5. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem, celem ustalenia przyczyn niewłaściwego zachowania oraz informuje o konsekwencjach takiego zachowania.
6. Wychowawca powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia o zaistniałej sytuacji.
7. Jeśli pojedyncze działania nie przynoszą efektów, a uczeń wciąż uniemożliwia prowadzenie lekcji, należy podjąć cykliczne rozmowy z uczniem oraz zaproponować rodzicom dziecka skorzystanie ze specjalistycznej pomocy.

7) Procedura postępowania w przypadku korzystania przez ucznia z telefonu komórkowego oraz innych nośników dźwięku i obrazu w czasie zajęć lekcyjnych.

1. Uczniom zabrania się korzystania z telefonów komórkowych w czasie zajęć edukacyjnych, uroczystości szkolnych i innych zajęć wynikających z ceremoniału szkoły.
2. W czasie lekcji telefon komórkowy ucznia powinien być wyłączony i schowany w plecaku.
3. Uczniom zabrania się korzystania z telefonów komórkowych bez zgody nauczyciela - opiekuna w czasie imprez okolicznościowych poza terenem szkoły, jeżeli reprezentuje szkołę.
4. Uczniom zabrania się korzystać ze sprzętu elektronicznego zapisującego i odtwarzającego obraz i dźwięk podczas zajęć edukacyjnych, chyba że decyzję o konieczności ich użycia podejmie wychowawca lub nauczyciel.

5. Po stwierdzeniu naruszeniu zasad przez ucznia nauczyciel nakazuje wyłączenie aparatu oraz przejmuje urządzenie. Do zakończenia zajęć edukacyjnych przechowuje go w klasie.
6. Podczas przerwy międzylekcyjnej oddaje telefon wychowawcy, który informuje rodziców. Rodzice podejmują decyzję dotyczącą odbioru telefonu dziecka, jednak telefon pozostaje w depozycie u wychowawcy do końca zajęć edukacyjnych w danym dniu.
7. Uczeń ma prawo w obecności nauczyciela wyjąć z telefonu kartę pamięci oraz kartę SIM.
8. Wychowawca klasy obniża ocenę zachowania uczniowi, który wielokrotnie narusza zasady korzystania z telefonu w szkole.
9. W wyjątkowych przypadkach, w czasie trwania lekcji, rodzic (opiekun prawny) może skontaktować się z uczniem dzwoniąc do sekretariatu szkoły.
10. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za kradzież i uszkodzenie telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych będących własnością ucznia, z których korzysta on na terenie szkoły.
11. Wobec ucznia łamiącego zakaz korzystania z urządzeń multimedialnych stosuje się kary wynikające ze Statutu Szkoły.

8) Procedura postępowania wobec sprawcy/ofiary cyberprzemocy.

1. W przypadku ujawnienia cyberprzemocy wychowawca we współpracy z pedagogiem szkolnym ustala okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposoby rozpowszechniania, sprawcę, świadków zdarzenia) i zabezpiecza dowody.
2. Powiadamia o cyberprzemocy rodziców uczniów w tą sytuację zaangażowanych.
3. Wychowawca z pedagogiem analizują zdarzenie i podejmują stosowne działania:
  - przerwanie aktu cyberprzemocy poprzez zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiału,
  - poinformowanie rodziców uczniów zaangażowanych w tą sytuację,
  - powiadomienie Policji o cyberprzemocy,
  - udzielenie wsparcia ofierze cyberprzemocy przy współpracy z jego rodzicami
  - wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy cyberprzemocy.
4. Wychowawca dokumentuje zdarzenie, sporządza notatkę służbową i monitoruje sytuację ucznia - ofiary przemocy.

5. Wychowawca i pedagog wdrażają odpowiednie działania profilaktyczne w klasie, w której wystąpiło zjawisko cyberprzemocy.

Telefon Zaufania Dla Dzieci i Młodzieży- 116 111

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci- 800 100 100

9) Procedura reagowania w przypadku naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.

Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź montowanych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskania korzyści (np. usługi premium SMS). Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.

Gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą lub pedagogiem szkolnym. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego).

W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone osobie poszkodowanej.

Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga.

Ofiary incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

10) Procedura reagowania w przypadku zagrożenia dla zdrowia dziecka w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

Reakcja szkoły polega w pierwszych krokach na ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami).

Celem tych ustaleń jest wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez – wyłącznie w szkole. W początkowej fazie popadania w uzależnienie do Internetu należy koncentrować się na wsparciu udzielonym w rodzinie i w szkole (pedagog szkolny, wychowawca).

Osoba, której problem dotyczy, zostaje otoczona zindywidualizowaną opieką przez pedagoga szkolnego. Pierwszym jej etapem jest rozmowa (rozmowy) ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku. Każde dziecko, u którego podejrzewa się nałóg korzystania z Internetu powinno zostać profesjonalnie zdiagnozowane przez psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Dziecku w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny - o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych powiadomieni są wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele. O ile nie wiedzą o problemie swojego dziecka, powiadamiani są rodzice lub opiekunowie prawni dziecka i omawiane są z nimi wspólne rozwiązania.. W przypadku zdiagnozowania przez psychologa zaawansowanego uzależnienia od korzystania z zasobów Internetu dziecko skierowane jest przez szkołę, w bliskiej współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej oferującej program terapeutyczny z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

11) Procedura postępowania szkoły w sytuacji krzywdzenia dziecka w rodzinie.

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę z dzieckiem, prosi pielęgniarkę szkolną o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.
3. Jeżeli po rozmowie z dzieckiem podejrzenia się potwierdzają lub istnieje uzasadniona obawa, że dziecko jest ofiarą przemocy, pedagog wspólnie z wychowawcą zakłada rodzinie Niebieską Kartę, informuje o przemocy policję i Sąd Rodzinny. W przypadku rodziny objętej dozorem, o swoich podejrzeniach niezwłocznie powiadamia kuratora rodziny.
4. Pedagog wspólnie z wychowawcą i w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami (opiekunami prawnymi) dziecka. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dziecka i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania, założeniu Niebieskiej Karty i wskazuje formy pomocy.
5. Pedagog sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy, którą podpisują również rodzice (opiekunowie prawni) dziecka.
6. Wychowawca i pedagog szkolny na bieżąco monitorują sytuację rodzinną ucznia, udzielają mu wsparcie. Biorą także udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Ośrodku Pomocy społecznej.

III. PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA KRADZIEŻY I NISZCZENIA MIENIA

1. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży na terenie szkoły.

2. Nauczyciel po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
3. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do ustalenia sprawcy kradzieży i zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy.
4. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy oraz pedagogowi szkolnemu, sporządza notatkę służbową.
5. Wychowawca lub pedagog, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia, przeprowadzają rozmowy z poszkodowanym, sprawcą (jeżeli udało się go ustalić), świadkami.
6. Wychowawca wspólnie z pedagogiem przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia (jeżeli udało się go ustalić) oraz jego rodzicami (opiekunami prawnymi). Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia, sposobu ukarania sprawcy.
7. Wychowawca wspólnie z pedagogiem przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami (opiekunami prawnymi) przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami (opiekunami prawnymi).
8. W uzasadnionym przypadku pedagog i wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informuje rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego i sprawcy.

2. Procedura postępowania w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia mienia szkolnego przez ucznia.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę lub pedagoga szkolnego, sporządza notatkę służbową.

2. W przypadku nieznanego sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje pedagoga szkolnego lub kierownika gospodarczego..
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności pedagog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania.
4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przekazuje sprawę kierownikowi gospodarczemu, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody dyrektor szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

IV. PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIĄ, NAGŁEGO ZACHOROWANIA I KONIECZNOŚCI UDZIELENIA PIERWSZEJ POMOCY

1. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia, nie wymagającego interwencji lekarza (powierzchowne zranienie, stłuczenie, itp.)

1. Po stwierdzeniu zdarzenia należy ucznia odprowadzić do gabinetu pielęgniarki szkolnej celem udzielenia pierwszej pomocy. Nauczyciel telefonicznie lub osobiście prosi o pomoc w odprowadzeniu ucznia do gabinetu pielęgniarki szkolnej innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
2. W razie nieobecności pielęgniarki ucznia należy odprowadzić do sekretariatu szkoły, gdzie pomocy udziela osoba mająca przeszkolenie w tym zakresie.
3. O zdarzeniu i jego przyczynach nauczyciel informuje wychowawcę, sporządza notatkę służbową.
4. Pielęgniarka szkolna lub wychowawca informuje o zaistniałym wypadku rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, którzy w razie potrzeby muszą odebrać dziecko ze szkoły.
5. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi, nauczyciel natychmiast wycofuje je z użytkowania.

2. Procedura udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.

1. Po stwierdzeniu, że wypadek, któremu uległ uczeń, wymaga specjalistycznej pomocy, należy doprowadzić dziecko do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub wezwać ją na miejsce zdarzenia. Nauczyciel, który ma lekcje, telefonicznie bądź osobiście prosi o pomoc w odprowadzeniu ucznia do gabinetu pielęgniarki szkolnej innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
2. Pod nieobecność pielęgniarki szkolnej pomocy udziela nauczyciel prowadzący zajęcia, wychowawca klasy, pedagog szkolny lub inny pracownik szkoły.
3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nie posiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia dziecka w pozycji bezpiecznej, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.
4. W sytuacji udzielenia pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym czasie zajęcia z większą grupą uczniów, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Pozostawienie reszty klasy bez opieki jest niedopuszczalne.
5. Pielęgniarka lub osoba udzielająca pomocy natychmiast powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz pogotowie ratunkowe, jeżeli istnieje taka potrzeba.
6. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) przejmują odpowiedzialność za dziecko i w razie konieczności zabrania dziecka do szpitala, udają się tam razem z nim.
7. W razie konieczności przewiezienia dziecka do szpitala przez pogotowie ratunkowe, opiekę nad nim sprawuje rodzic, jeżeli zdążył już dotrzeć do szkoły. W innym przypadku razem z dzieckiem do szpitala musi jechać pracownik pedagogiczny szkoły (wychowawca, pedagog szkolny, nauczyciel).

3. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia ucznia ataku padaczki.

1. Zachować spokój – napad mija po 2-5 minutach.
2. Zapewnić uczniowi bezpieczne miejsce i spokój – gdy jest niespokojny, pobudzony – próbować łagodnie go uspokajać.
3. Być przy uczniu w czasie napadu pilnując, aby nie doznał obrażeń – gdy chory upadnie, należy delikatnie podtrzymać mu głowę, aby w czasie drgawek nie doszło do jej mechanicznych urazów.

4. Ułożyć ucznia na boku w tzw. pozycji bezpiecznej – uniknie się wówczas zakrztuszenia lub zadławienia się chorego. Ślina i piana na ustach jest normalnym objawem napadu i powinna mieć drogę odpływu.
5. Poluzować uczniowi kołnierzyk koszuli, rozpiąć guzik pod szyją.
6. Pamiętać, by nie przyciskać chorego mocno do podłoża.
7. Nie wciskać choremu nic twardego między zęby.
8. Poinformować dyrektora szkoły lub osobę, która go zastępuje o zaistniałej sytuacji.
9. Powiadomić pogotowie ratunkowe, gdy napad się przedłuży i trwa ponad 7 minut.
10. Pomagając uczniowi mającemu napad padaczkowy, należy pamiętać o tym, żeby:
  - nie przenosić go, nie podnosić i nie szarpać;
  - nie próbować go „cucić” polewając wodą czy bijąc po twarzy;
  - nie wkładać mu niczego do ust – rozwieranie ust może spowodować obrażenia jamy ustnej;
  - nie próbować stosować sztucznego oddychania – na początku dużego napadu padaczkowego dziecko może przez pewien czas nie oddychać nawet do 30 sekund;
  - nie używać wobec niego siły – dziecko ma podczas napadu zawężoną lub zniszczoną świadomość, może źle zrozumieć intencje i zareagować na nie agresją.

4. Procedura postępowania w przypadku samookaleczenia przez ucznia

W przypadku sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia, należy:

1. Uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia poprzez zastosowanie słownej perswazji i natychmiastowe odebranie niebezpiecznego przedmiotu z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
2. Udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu.
3. W razie potrzeby poprosić osobę dorosłą (drugiego nauczyciela dyżurującego lub panią sprzątającą) lub ucznia o poinformowanie dyrektora szkoły, który wykonana telefon celem wezwania pogotowia ratunkowego.
4. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub personelu sprzątającego.
5. Poinformować o zaistniałym zdarzeniu pedagoga i wychowawcę klasy, do której chodzi uczeń dokonujący samookaleczenia.
6. Poinformować rodziców ucznia (wychowawca / dyrekcja).
7. Sporządzić notatkę służbową o zaistniałym zdarzeniu.

8. W przypadku poważnych uszkodzeń ciała, poinformować Policję.

5. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

1. W sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia w miarę możliwości udzielać poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce policję oraz dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu rodziców oraz organ prowadzący szkołę, a w przypadku zatrucia – państwowego inspektora sanitarnego.
4. Do czasu przybycia policji lub rozpoczęcia prac przez zespół powypadkowy, dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły, zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczanie osób niepowołanych tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. Celem ustalenia okoliczności zdarzenia dyrektor powołuje zespół powypadkowy.
6. Naoczny świadek zdarzenia niezwłocznie sporządza notatkę opisującą zdarzenie.

6. Procedura postępowania w przypadku zaistnienia próby samobójczej.

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem próby samobójczej na terenie szkoły, jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej uczniowi, wezwania pielęgniarki szkolnej, pogotowia ratunkowego, poinformowania dyrektora szkoły, pedagoga oraz zabezpieczenia miejsca zdarzenia.
2. Dyrektor szkoły zapewnia dziecku bezpieczeństwo, poprzez stałą obecność osoby dorosłej oraz izolację ucznia od grupy rówieśniczej.
3. Pielęgniarka lub pedagog powiadamia rodziców (opiekunów) ucznia, policję organ prowadzący szkołę. Dyrektor szkoły powiadamia wyżej wymienione organy, jeśli powziął informacje o próbie samobójczej ucznia także poza terenem szkoły.
4. Pielęgniarka szkolna lub pedagog przekazuje ucznia rodzicom (prawnym opiekunom) lub służbom ratunkowym.

5. Pedagog szkolny lub wychowawca sugeruje rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia konieczność przeprowadzenia badań psychiatrycznych dziecka.

V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCZENNICZY CIĘŻARNEJ

1. Nauczyciel, który dowiedział się, że uczennica jest w ciąży niezwłocznie informuje o tym dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego, pielęgniarkę szkolną oraz (jeśli nie jest wychowawcą danej klasy) wychowawcę klasy.
2. Wychowawca klasy i/lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę indywidualną z uczennicą w celu zebrania informacji o ciąży uczennicy oraz o jej sytuacji rodzinnej.
3. W sytuacji, gdy rodzice/opiekunowie prawni nie wiedzą jeszcze o ciąży, a uczennica ma obawy, żeby im o tym powiedzieć, może prosić o pośredniczenie wychowawcę i/lub pedagoga szkolnego w przeprowadzeniu takiej rozmowy. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem szkolnym podejmują stosowne działania z zachowaniem szczególnej ostrożności i dyskrecji.
4. Jeśli ciąża uczennicy jest wynikiem przestępstwa (gwałtu) dyrektor szkoły jest zobowiązany do poinformowania organów ścigania.
5. Dyrektor szkoły, wychowawca klasy i pedagog szkolny ustalają formy pomocy, jakie zaproponują uczennicy.
6. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców /opiekunów prawnych ciężarnej uczennicy.
7. Dyrektor szkoły i pedagog szkolny w obecności wychowawcy klasy przedstawiają ciężarnej uczennicy oraz jej rodzicom (w przypadku uczennicy pełnoletniej za jej zgodą) możliwości udzielenia pomocy w postaci indywidualnego nauczania, pomocy psychologiczno – pedagogicznej, pomocy socjalnej. Wyjaśniają szczegółowo warunki i zasady korzystania z każdej z przedstawionych form pomocy oraz wskazują adresy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny (PP-P, PCPR, MOPS). W sytuacjach tego wymagających pomagają w dotarciu do tych instytucji.
8. Wybór odpowiedniej formy pomocy uzależniony jest ściśle od indywidualnej sytuacji uczennicy.
9. Uczennica i jej rodzice/opiekunowie prawni podejmują – w ustalonym terminie – decyzję w sprawie form pomocy, z których chcą skorzystać. O podjętej decyzji informują wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
10. Pedagog szkolny przez okres trwania ciąży uczennicy obejmuje ją pomocą psychologiczno – pedagogiczną. Pomaga jej radzić sobie w nowej sytuacji życiowej i łagodzić ewentualne konflikty z rodzicami /opiekunami prawnymi.
11. Profilaktyczną opiekę nad ciężarną uczennicą w szkole sprawuje pielęgniarka szkolna.
12. Jeśli rodzice/opiekunowie prawni uczennicy w ciąży wystąpią do poradni psychologiczno-pedagogicznej z wnioskiem o wydanie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania i uzyskają je, wówczas dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym podejmuje działania, aby to nauczanie dla uczennicy zorganizować.
13. Jeżeli ciąża, poród lub połóg powodują niemożliwość zaliczenia w terminie egzaminów ważnych dla ciągłości nauki, wówczas na wniosek rodziców/opiekunów prawnych niepełnoletniej uczennicy lub wniosek uczennicy pełnoletniej, dyrektor szkoły wyznacza

dotatkowy termin egzaminu dogodny dla uczennicy, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy.

14. Dyrektor szkoły zwalnia uczennicę w ciąży z zajęć wychowania fizycznego i informatyki, jeśli przedstawi ona opinię wydaną przez lekarza o ograniczonych możliwościach uczestniczenia w tych zajęciach.
15. Wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i pielęgniarką szkolną organizują zajęcia/warsztaty kształtujące wśród uczniów z klasy ciężarnej uczennicy postawę empatii i tolerancji wobec zaistniałej sytuacji.
16. Dyrektor szkoły informuje radę pedagogiczną o ciąży uczennicy oraz o uzgodnionym sposobie postępowania. Przypomina o potrzebie zachowania dyskrecji.

VI. PROCEDURY INTERWENCYJNE DOTYCZĄCE NIESPEŁNIANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO, ZWALNIANIA ORAZ SAMOWOLNEGO OPUSZCZANIA TERENU SZKOŁY PRZEZ UCZNIĄ PODCZAS ZAJĘĆ SZKOLNYCH

1. Procedura postępowania dotycząca nierealizowania obowiązku szkolnego.

1. Przez nierealizację obowiązku szkolnego należy rozumieć nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
2. Wychowawca klasy i nauczyciele zobowiązani są do systematycznej kontroli obecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.
3. Po stwierdzeniu faktu 5-dniowej nieobecności ucznia, wychowawca zobowiązany jest do ustalenia powodu nieobecności i w przypadku nieuzasadnionej absencji poinformowania pedagoga szkolnego.
4. Pedagog szkolny lub wychowawca powinien nawiązać kontakt z rodzicami i przypomnieć o konsekwencjach prawnych wynikających z dalszej nieuzasadnionej nieobecności dziecka w szkole.
5. W przypadku, gdy fakt nieusprawiedliwionych nieobecności w szkole się powtarza pedagog szkolny wraz z wychowawcą analizują sytuację ucznia i podejmują działania w celu poprawy sytuacji (rozpoznanie sytuacji ucznia, rozmowy z uczniem i jego rodzicami, udzielenie wsparcia w pokonywaniu trudności szkolnych).
6. Jeżeli nie ma możliwości kontaktu telefonicznego lub rodzic nie stawił się na umówione z wychowawcą spotkanie, zostaje wysłane pisemne zawiadomienie o absencji ucznia (listem poleconym przez sekretariat szkoły) z prośbą o kontakt rodzica ze szkołą.
7. W przypadku dalszego unikania kontaktu ze strony rodziców (opiekunów prawnych) dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia.
8. Jeśli dziecko nie zgłosiło się na początku roku szkolnego do szkoły i wykorzystano wszystkie dostępne środki, aby ustalić miejsce zamieszkania dziecka, które nie rozpoczęło nauki we wskazanym obwodzie, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem powiadamia Sąd Rodzinny i/lub Policję.

2. Procedura zwalniania ucznia oraz usprawiedliwiania nieobecności i spóźnień.

1. Każdą nieobecność ucznia na zajęciach szkolnych usprawiedliwia rodzic (opiekun prawny) wpisem do dzienniczka ucznia.
2. Usprawiedliwienia przekazywane są wychowawcy nie później niż 7 dni od przyścia ucznia do szkoły po okresie nieobecności.
3. O przewidywanej dłuższej niż tydzień - 5 dni nieobecności ucznia (np. szpital, choroba przewlekła, sytuacja rodzinna) rodzice (opiekunowie prawni) zobowiązani są powiadomić wychowawcę wcześniej, a nie po powrocie dziecka do szkoły.
4. W przypadku gdy uczeń nie przyniesie usprawiedliwienia w terminie nieobecne godziny pozostają nieusprawiedliwione.
5. Zwolnienie ucznia z lekcji może nastąpić po pisemnej prośbie rodziców (opiekunów prawnych) odnotowanej w dzienniczku ucznia i podpisanej przez wychowawcę.
6. Nauczyciel zwalnia ucznia z pierwszej lub ostatniej lekcji wychowania fizycznego, jeżeli rodzic (opiekun prawny) skieruje do wychowawcy pisemną prośbę o zwolnienie z lekcji wychowania fizycznego. W innym przypadku uczeń przebywa w miejscu, w którym odbywają się zajęcia.
7. Nauczyciel zwalnia ucznia z pierwszej lub ostatniej lekcji religii oraz wychowania do życia w rodzinie w przypadku pisemnej prośby rodziców (opiekunów prawnych) skierowanej do wychowawcy. W innej sytuacji wychowawca określa, gdzie na terenie szkoły uczeń ma przebywać.
8. W przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku oraz niezwłocznie informuje o tym rodzica (opiekuna prawnego) telefonicznie.
9. Gdy rodzic (opiekun prawny) chce z uzasadnionych powodów zabrać dziecko ze szkoły w czasie zajęć edukacyjnych, zgłasza ten fakt wychowawcy lub nauczycielowi uczącemu w danym czasie w klasie i poświadcza odbiór dziecka podpisem w dzienniku lekcyjnym. Jeżeli nauczyciel nie zna rodzica (opiekuna prawnego) ucznia wymagane jest sprawdzenie jego tożsamości poprzez okazanie dowodu osobistego.
10. Uczeń może zostać również pisemnie zwolniony przez rodzica (opiekuna prawnego) z zajęć lekcyjnych. W tym przypadku bierze odpowiedzialność za samodzielny powrót dziecka do domu. Rodzic zobowiązany jest w pisemnym oświadczeniu podać datę i godzinę zwolnienia oraz zaznaczyć, że uczeń ma się udać samodzielnie do domu lub we wskazane miejsce.

11. W przypadku złego samopoczucia dziecka lub innych okoliczności wychowawca, pedagog szkolny lub pielęgniarka informuje telefonicznie rodzica o zaistniałej sytuacji. Jeżeli rodzic nie może odebrać dziecka osobiście, wskazuje osobę, która to uczyni. Wskazana przez rodziców osoba musi przy odbiorze okazać się dowodem tożsamości. Odbiór dziecka potwierdza czytelnym podpisem w dzienniku lekcyjnym.

3. Procedura postępowania w sytuacji samowolnego opuszczania zajęć

W przypadku, gdy uczeń samowolnie opuszcza lekcje, nauczyciel prowadzący zajęcia po stwierdzeniu nieobecności odnotowuje ten fakt w dzienniku i informuje wychowawcę lub pedagoga szkolnego.

1. Wychowawca lub pedagog szkolny próbuje ustalić miejsce pobytu ucznia w czasie nieobecności na zajęciach.
2. Wychowawca powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) o zdarzeniu.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) i wspólnie z pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. Zobowiązują ucznia do zaniechania samowolnego opuszczania zajęć, a rodziców do kontrolowania frekwencji dziecka. Sporządzają notatkę ze spotkania.
4. W przypadku stwierdzenia kolejnych wagarów wychowawca ponownie wzywa rodziców (opiekunów prawnych) do szkoły i w obecności pedagoga przeprowadza kolejną rozmowę z uczniem i jego rodzicami (opiekunami prawnymi). Wspólnie opracowuje się kontrakt, określa sposoby pomocy uczniowi oraz częstotliwość i rodzaj kontroli jego zachowania.
5. W przypadku dalszego braku realizacji obowiązku szkolnego pedagog, wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamia Sąd Rodzinny.

4. Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczania terenu szkoły podczas zajęć i przerw międzylekcyjnych.

W trosce o bezpieczeństwo uczniów w Zespole Szkół nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej obowiązuje bezwzględny zakaz opuszczania terenu szkoły w czasie trwania zajęć i przerw międzylekcyjnych. W przypadku łamania przez uczniów tego zakazu:

1. Nauczyciel, który zauważy zdarzenie informuje o tym wychowawcę.
2. Wychowawca odnotowuje fakt w dzienniku lekcyjnym i powiadamia rodziców.

3. Wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę dyscyplinującą.
4. W przypadku powtarzania się sytuacji, wychowawca konsekwentnie za każdym razem odnotowuje zdarzenie w dzienniku lekcyjnym i upomina ucznia.
5. Za wielokrotne łamanie zakazu wychowawca obniża uczniowi ocenę z zachowania.

VII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

Instrukcja alarmowa i ewakuacji na wypadek pożaru lub innego zagrożenia.

Za stan bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie szkoły, odpowiada dyrektor. Zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności do:

- przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenia budynku, obiektu lub terenu w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zapewnienia osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub terenie bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji (otwarte lub przygotowane do natychmiastowego otwarcia oraz widoczne w dymie oznakowane wyjścia ewakuacyjne, kierunki ewakuacji),
- przygotowania budynku, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- ustalenia sposobu postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Jednym z obowiązków kierowników obiektów użyteczności publicznej jest wykonanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna określać:

- potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania, zasady zapobiegania powstawania pożaru,
- zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo,
- zasady zabezpieczenia obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy,
- zasady postępowania na wypadek powstania pożaru,
- zasady prowadzenia ewakuacji,
- zasady prowadzenia szklenia pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy, także pracownicy obcych firm wykonujących jakiegokolwiek prace na terenie placówki ZS nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej.

Podstawowym zadaniem każdej instrukcji jest zapewnienie bezpieczeństwa w konkretnym obiekcie, którego architektury już się nie zmienia.

Konieczne są wskazówki organizacyjne pozwalające na przeprowadzenie szybkiej i bezpiecznej ewakuacji.

Procedury postępowania w różnych sytuacjach zagrożenia zdrowia/ życia:

1. podczas **ulatniania gazu** z instalacji lub innego źródła. Gaz w budynku szkoły (i innym) pojawić się może z wielu przyczyn. Najczęściej w wyniku rozszczelnienia instalacji, nieostrożnego obchodzenia się z urządzeniami zasilanymi gazem (odkręcenie kurka lub zagaszenie/zalanie palnika w urządzeniu nieposiadającym odcięcia dopływu gazu na taką ewentualność), celowego działania lub jego zaniechania,

2. **rozpylenia gazu** innego niż ziemny dla osiągnięcia celu zamierzonego (zaplanowanego) przez sprawcę, itp. Jeżeli osoba wchodząca do budynku szkoły, lub w nim przebywająca poczuje charakterystyczną woń gazu ziemnego lub innego, którego nie jest w stanie zidentyfikować, w szczególności, gdy gaz działa drażniąco na drogi oddechowe i oczy, koniecznie należy:

- zawiadomić pogotowie gazowe,
- dyrektora szkoły,
- administratora budynku,
- nie wpuszczać do budynku żadnych innych osób (uczniów) do chwili, gdy nie zostanie przez specjalistów ustalone źródło woni i wydana stosowna decyzja,
- na polecenie dyrektora, a w przypadku nie cierpiącym zwłoki – samodzielnie – podjąć decyzję o ewakuacji osób już przebywających w budynku,
- nie włączać oświetlenia elektrycznego ani żadnych urządzeń elektrycznych (UWAGA – już palącego się oświetlenia – NIE WYŁĄCZAĆ!!!),
- nie używać otwartego ognia (nie zapalać zapalek, zapalniczek),
- zamknąć zawór gazu,
- otworzyć szeroko okna,
- najszybciej jak to możliwe – opuścić budynek,
- udzielić wyczerpujących informacji przybyłej ekipie specjalistów pogotowia,
- zastosować się do wskazówek udzielanych przez osoby uprawnione.
- Użytkowanie budynku szkoły zgodnie z przeznaczeniem, wznowić po powzięciu wiadomości o ustaniu zagrożenia od osób uprawnionych.

VIII. PROCEDURY NA WYPADEK ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH W ZESPOLE SZKÓŁ NR 2 W OSTROWI MAZOWIECKIEJ

I. Cel procedury:

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego wszystkich uczniów ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz nauczycieli i pracowników obsługi administracji na wypadek zagrożenia zewnętrznego.

II. Przedmiot i zakres stosowania procedury:

Procedura dotyczy stwierdzenia zagrożenia lub możliwości jego wystąpienia oraz symptomów wskazujących na podjęcie koniecznych czynności przez administratora obiektu, dyrektora (osób wskazanych) placówki związanych z zapewnieniem uczniom i pracownikom szkoły bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego. Procedura określa sposób postępowania na wypadek:

1. Podłożenia ładunku wybuchowego.
2. Zagrożenia niebezpiecznymi środkami chemicznymi.
3. Wtargnięcie napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią.
4. Groźba zamachu terrorystycznego.

III. Uprawnienia i odpowiedzialność osób realizujących konieczne działania:

1. Zespół zarządzania w sytuacji zagrożenia np.:
  - dyrektor placówki - podejmuje czynności związane z sytuacją zagrożenia, wdraża obowiązującą procedurę, kieruje i zarządza procesami bezpieczeństwa w placówce. Wydaje dyspozycje i polecenia pracownikom, powiadamia odpowiednie służby oraz kontroluje przebieg zastosowanej procedury;
  - wicedyrektor – pod nieobecność dyrektora placówki, podejmuje czynności związane z sytuacją zagrożenia;
2. Za uruchomienie i anulowanie alarmu w placówce odpowiada dyrektor szkoły.
3. Decyzję o ewakuację uczniów i pracowników podejmuje administrator budynku.
4. Odpowiednie służby powiadamia dyrektor lub osoba, która zauważyła zagrożenie.

IV. Sposób postępowania

Ad. 1. Podłożenia ładunku wybuchowego.

a) Zgłoszenie o podłożeniu bomby.

- Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji zachowaj spokój.
- Nie używaj telefonu komórkowego.
- Ustaw uczniów w parach i przelicz.

- Zadbaj o uczniów ze SPE.
- Zabierz dziennik, listę uczniów z numerami telefonów do rodziców.
- Opuść z uczniami miejsce zagrożonego wybuchem przemieszczając się po wyznaczonych drogach ewakuacyjnych.
- Udaj się na miejsce ewakuacji – boisko szkolne.
- Sprawdź, czy wszyscy uczniowie doszli do wyznaczonego miejsca.
- Powiadom rodziców o miejscu odbioru dzieci.
- Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- Bezwzględnie wykonuj polecenia funkcjonariuszy.

b) Przesyłka z podejrzaną zawartością w formie płynnej lub stałej (proszek, pył, galareta, piana itp.)

- Nie dotykaj jej! Nie otwieraj! Nie wachaj!
- Połóż na płaskiej powierzchni.
- Jeśli podejrzana przesyłka jest uszkodzona, przykryj ją delikatnie.
- Zamknij okna.
- Wyłącz systemy wentylacji i klimatyzacji.
- Opuść pomieszczenie zamykając je tak, aby nikt nie wszedł.
- Powiadom dyrektora.

Ad. 2. Zagrożenie niebezpiecznymi substancjami chemicznymi.

a) Rozlana substancja

- Nie dotykaj i nie wachaj podejrzanych substancji.
- Nie sprzątaj proszku, nie ścieraj cieczy.
- Zabezpiecz substancję jeżeli masz taką możliwość.
- Poproś uczniów o zabezpieczenie dróg oddechowych.
- Wyprowadź uczniów z zagrożonego pomieszczenia.
- Wyłącz klimatyzację i wentylację.
- Zamknij drzwi na klucz.
- Zawiadom dyrektora o zagrożeniu.
- Udaj się z uczniami w bezpieczne miejsce np. toaleta.
- Zaopiekuj się uczniami ze SPE i osobami poszkodowanymi.
- Nie opuszczaj budynku, oczekuj na decyzję dyrektora szkoły.
- Dyrektor powiadamia o zagrożeniu pracowników i uczniów, nakazując pozostanie w salach lekcyjnych.

b) Rozpylenie gazu

W klasie

- Poproś uczniów o zabezpieczenie dróg oddechowych i oczu (nie trzeć oczu, nie przetykać śliny)
- Otwórz okna i drzwi.
- Ustaw uczniów i przelicz.
- Zadbaj o uczniów ze SPE.
- Zabierz dziennik, listę uczniów z numerami telefonów do rodziców.
- Opuść z uczniami miejsce zagrożone przemieszczając się po wyznaczonych drogach ewakuacyjnych.
- Powiadom dyrektora o zdarzeniu.
- Udaj się na miejsce ewakuacji – boisko szkolne.
- Sprawdź, czy wszyscy uczniowie doszli do wyznaczonego miejsca.
- Powiadom rodziców o miejscu odbioru dzieci.
- Po przybyciu Policji na miejsce incydentu, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- Bezwzględnie wykonuj polecenia funkcjonariuszy.

Na korytarzu

- Zamknij i uszczelnij drzwi pomieszczenia.
- Otwórz okna i posadź uczniów przy oknach.
- Zaopiekuj się uczniami wymagającymi pomocy (np. w przypadku gazu pieprzowego zdjęć biżuterię, okulary, przemyć oczy, zastosować zimne okłady).
- Powiadom dyrektora o zdarzeniu.
- Oczekuj na pomoc.

Ad.3. Wtargnięcie napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią.

- Kiedy wejdą napastnicy, usłyszysz strzały i jesteś blisko tego zdarzenia **połóż się twarzą do ziemi i zakryj rękami głowę.**
- Jeżeli widzisz napastnika nie uciekaj.
- Uciekaj kiedy wiesz, że ucieczka się powiedzie.
- Po opuszczeniu budynku powiadom policję.

a) Pozostanie w budynku – zabarykadowanie się

- Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz, zabarykaduj się.
- Wycisz i uspokój uczniów.
- Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy.

- Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony.
- Zasłoń okno, zgaś światło.
- Nie przemieszczaj się.
- Bądź poniżej linii okien, zejź z światła drzwi.
- Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze.
- Jeżeli padną strzały, nie krzycz.
- Jeżeli możesz powiadom policję.
- Nie otwieraj nikomu drzwi.

b) Bezpośredni kontakt z napastnikiem

- Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika.
- Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np.: telefon.
- Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia.
- Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego.
- Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika.
- Nie zwracaj na siebie uwagi.
- Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny.
- Nie oszukuj terrorysty.
- Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu.
- Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami.
- Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów.
- Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty.

W przypadku działań antyterrorystycznych

- Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.
- Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi.
- Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
- Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom.
- Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących.
- Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami.
- Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy.
- Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.
- Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we

wskazanym kierunku.

- Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru.

Ad. 4 Groźba zamachu terrorystycznego

a) Podejrzanie zachowująca się osoba na terenie placówki

- Dyskretnie obserwuj podejrzaną osobę.
- Podejmij współpracę z inną osobą (jeżeli jest to możliwe), która powiadomi dyrektora o zaistniałej sytuacji.
- Przy braku informacji zwrotnej od osoby współpracującej powiadom policję o zaistniałej sytuacji.
- Jeżeli uznasz, że osoba stwarza zagrożenie wycofaj się na bezpieczną odległość.
- Zbierz uczniów.
- Uciekaj albo zabarykaduj się w pomieszczeniu.
- Po drodze informuj o zagrożeniu osoby znajdujące się w strefie zagrożonej.

c) Podejrzany pakunek, paczka na terenie szkoły.

- Nie dotykaj, nie przemieszczaj podejrzanego pakunku.
- Zabezpiecz miejsce i poproś uczniów o wycofanie się w bezpieczne miejsce.
- Zachowaj spokój.
- Nie używaj telefonu komórkowego w pobliżu podłożonego ładunku.
- Powiadom dyrektora o zagrożeniu.
- Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji, udaj się z uczniami na miejsce ewakuacji-boisko szkolne
- Zadbaj o uczniów ze SPE.
- Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób znajdujących się w strefie zagrożonej.
- Sprawdź, czy wszyscy uczniowie doszli do wyznaczonego miejsca.
- Powiadom rodziców o miejscu odbioru dzieci.
- Po przybyciu Policji na miejsce incydentu, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- Bezwzględnie wykonuj polecenia funkcjonariuszy.

V. Sposób przygotowania do ewakuacji:

a) podczas zajęć

- Sprawdź, czy wszyscy uczniowie są w klasie.
- Ustaw uczniów na trasie wyjścia do drzwi.
- Osoby ze SPE poproś do przodu.
- Przepuścić przed osobą niepełnosprawną ruchowo strumień ewakuowanych.
- Zabierz dziennik, listę dzieci z telefonami do rodziców/prawnych opiekunów.

Zespół Szkół nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej
*Procedury postępowania nauczycieli i innych
pracowników szkoły w sytuacjach trudnych i kryzysowych*

- Wydawaj krótkie i czytelne polecenie: „ustawiamy się, wychodzimy na.....”.
- Wyprowadź uczniów drogami ewakuacyjnymi na wyznaczone miejsce ewakuacji.
- Podczas ewakuacji zachowaj ciszę, spokój i rozwagę.
- Sprawdź, czy wszyscy uczniowie doszli do wyznaczonego miejsca.
- Powiadom rodziców o miejscu odbioru dziecka.

b) podczas przerwy

- Uczniowie gromadzą się wokół najbliższej stojącego nauczyciela.
- Pozostali nauczyciele udają się np. w wyznaczone rejony szkoły zgodnie z wcześniej opracowanym planem i gromadzą uczniów lub udają się do klas, w których będą mieli zajęcia aby zebrać pozostałych uczniów.
- Nauczyciele z uczniami opuszczają zagrożony teren drogami ewakuacyjnymi, udając się na wyznaczone miejsce ewakuacji.
- Koordynator odpowiedzialny za osoby niepełnosprawne sprawdza zgodnie z listą identyfikacyjną, czy wszyscy uczniowie ze SPE opuściły zagrożony teren.

VI. Telefony alarmowe

- Policja 997
- Straż Pożarna 998
- Pogotowie Ratunkowe 999
- Telefon alarmowy telefonów komórkowych 112
- Pogotowie Energetyczne 991
- Pogotowie Gazowe 992
- Pogotowie Ciepłownicze 993
- Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226
- SMS interwencyjny dla osób głuchoniemych 723 986 112